

29.06.2018.
Nr. 1.-5.2./92

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
pasts@varam.gov.lv

Atzinums par noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 7.jūnija noteikumos Nr.353 "Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai"", VSS-563

Latvijas Dabas fonds atbalsta nodarīto zaudējumu novērtēšanas un apmēra aprēķināšanas kārtības pilnveidošanu, taču vērs uzmanību, ka noteikumu projekts neatrisina citas būtiskas ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarīto postījumu kompensēšanu saistītas problēmas.

Attiecībā uz putnu sugu nodarītajiem postījumiem lielu neizpratni ir radījis nosacījums, ka tiesības saņemt kompensāciju ir tikai tad, ja ir veikti aizsardzības pasākumi postījumu novēršanai, tostarp arī putnu sugu aizsardzībai izveidotās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un arī attiecībā uz īpaši aizsargājamām putnu sugām. Nav izvērtēta ne šādu "pasākumu postījumu novēršanai" efektivitāte, ne atbilstība Sugu un biotopu likumā noteiktajām prasībām attiecībā uz netraucētas migrācijas un īpaši aizsargājamo sugu aizsardzības nodrošināšanu, ne arī atbilstība konkrētu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Būtu nepieciešama plašāka visu ieinteresēto pušu diskusija, lai noteiktu zinātniski un ekonomiski pamatotas kompensācijas (vai atbalsta maksājumus) teritorijās, kas dod būtisku ieguldījumu putnu sugu aizsardzībā un populāciju saglabāšanā, kā arī ieteiktu konkrētus ekoloģiski pieļaujamus un vienlaikus arī efektīvus pasākumus putnu sugu nodarīto postījumu novēršanai. Līdzīgs jautājums ir arī attiecībā uz ūdru – vai un kā iespējams novērst ūdra radītos postījumus, sevišķi zivju dīķos, kas iekļauti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Ņemot vērā iepriekš minēto, izsakām šādus iebildumus par noteikumu projektu:

1) Nepieciešams izvērtēt, vai Sugu un biotopu aizsardzības likums tiek interpretēts un piemērots pareizi, ja prasības veikt aizsardzības pasākumus postījumu novēršanai tiek attiecinātas arī uz putnu migrācijas periodu un īpaši aizsargājamām sugām, ņemot vērā Sugu un biotopu aizsardzības likuma 9. pantā noteikto zemes īpašnieku un lietotāju pienākumu "nodrošināt migrējošiem dzīvniekiem (arī putnu sugām, kas nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstos) netraucētu atpūtu un barošanos migrācijas sezonas laikā", kā arī 11. pantā noteikto, kas attiecībā uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem, visās to attīstības stadijās aizliedz apzinātu traucēšanu (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvmešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) un dzīvotņu postīšanu.

2) Nepieciešams papildināt noteikumu projektu ar jaunu punktu, nosakot, ka prasība veikt aizsardzības pasākumus nodarīto postījumu akvakultūrai un augkopībai novēršanai neattiecas uz putnu migrācijas periodiem, īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, kas izveidoti putnu sugu aizsardzībai.

3) Nepieciešamības gadījumā (skat. divus iepriekšējos punktus) veikt grozījumus arī Sugu un biotopu aizsardzības likumā, precizējot 10. panta pirmās daļas tekstu (*Zemes īpašniekam vai lietotājam ir tiesības saņemt no valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem kompensāciju par īpaši aizsargājamo nemedājamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, ja viņš ir veicis nepieciešamos aizsardzības pasākumus un, izmantojot savas zināšanas, prasmes un praktiskās iespējas, ir ieviesis saudzīgas ekoloģiskās metodes, lai zaudējumus novērstu vai samazinātu. Zemes īpašnieks vai lietotājs nav tiesīgs saņemt kompensāciju, ja ir ļaunprātīgi veicinājis viņam nodarīto zaudējumu rašanos vai to apmēra palielināšanos, lai saņemtu kompensāciju.*), lai to saskaņotu ar 9. panta ceturtajā punktā noteikto pienākumu nodrošināt "netraucētu atpūtu un barošanos migrācijas sezonas laikā" un 11. panta otrajā punktā noteikto aizliegumu apzināti traucēt (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvmešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā) īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekus, to skaitā putnus.

4) Sadarbībā ar zinātniekiem, ornitoloģijas ekspertiem un zivsaimniekiem nepieciešams atkārtoti izvērtēt zaudējumus, ko var nodarīt konkrētas putnu sugas (piemēram, lielais un mazais ķīris, sudrabkaija u.c.), kā arī šo sugu ligzdošanas un barošanās nodrošināšanai (piemēram, lielā ķīra kolonija zivju dīķī, jūras ērgļu un zivju ērgļu barošanās zivju dīķos) nepieciešamos apstākļus vai pieļaujamos pasākumus postījumu novēršanai (piemēram, attiecībā uz jūras kraukļiem). Tas palīdzētu noteikt ekoloģiski un ekonomiski pamatotas kompensācijas vai atbalsta maksājumus par putniem nozīmīgu dīķu platību uzturēšanu.

Ar cieņu,

Ģirts Strazdiņš
Latvijas Dabas fonda direktors

L. Enģele. 26102617
lelde.engele@inbox.lv